

Gábor Ernő főszerkesztő úrnak

B u d a p e s t
Akadémiai Kiadó

Nb.érdeklődésére a magyarországi Liszt-dokumentumok további kiadását illetően a következőkre hívom fel szíves figyelmét:

1. A "Briefe aus ung. Sammlungen" címen megjelent kiadvány eleve megszabott kerete az eddig még meg nem jelent eredeti nyelvű Liszt-leveleket hozta teljes terjedelemben és bőven kommentálva nyilvánosságra. Viszont az eredeti nyelven már megjelent levelek csak kezdő soraikban jelezve kerültek be a levélgyűjtemény kronologikus rendjébe.

Utóbbiak sorában különleges helyet foglaltak el Lisztnek Augusz Antalhoz írt levelei, amelyek Csapó Vilmos kiadásában 1911-ben jelentek meg. Bár tudatában voltam annak, hogy Csapó kiadványa teljes egészében revízióra szorul, a megszabott keretek között a 117 már kiadott levél ugyancsak a rövid utalással szerepel a gyűjteményben. De éppen a levelek nagy száma felkeltette a figyelmet olyan tényekre, melyek csak most váltak mind külföldön mind itthon nyilvánvalóvá.

1. A 60 évvel kiadott kötet külföldön alig ismert mert több neves külföldi zenetudós fejezte ki csodálkozását, hogy ezek a nyilvánvalóan értékes levelek nem teljes terjedelmükben és kommentálva kerültek be az én gyűjteményembe.
2. Olyan nagy szakemberek mint Kodály és Majora a kiadvány teljesen új átdolgozását tartották volna szükségesnek, mert a levelek közlésének pontossága nagyon kétséges és a 222 lapszámú kötethez mindössze egy másféllapos magyarázat fűződik, tehát a tudományos igényeket figyelmen kívül hagyja.
3. A levelek közül azóta is csak néhány jelent meg magyar fordításban így itthon a német és francia nyelven nem olvasók számára a levelek különösen gazdag magyar vonatkozásai, Liszt magyar hitvallásai mai napig kiaknázatlan maradtak.

Mindezekből a következtetés, hogy Csapó kiadványa sem külföldön sem itthon nem töltötte be azt a hivatást, amelyre értékes tartalmával rászolgált s új revideált kiadása elsőrendű fontossága.

Az új kiadás fő feladata az eredeti szövegekkel való pontos egybevetés és a Liszt tollából felszínre került sok esetben új adatok, Liszt életére, művészetére de főképp magyarországi működésére

vonatkozó számtalan név, esemény alapos kommentálása. Mindez a régi kiadás terjedelmét valószínűen a duplájára emelné, de csakis az ilyen kiadvány tekinthető egy olyan forrásmunkának amely a magyar szempon-
tokból jelentené a nemzetközi Liszt irodalom gazdagodását

E nagy fontosságú dokumentumok mellett itt említem meg a még kiadás-
ra váró következő részt a Zeneműv. Főiskola Liszt-Archivumában, ré-
szint az O.Sz.K. őrizetében lévő Liszt vonatkozású anyagokat:

1. Liszt-hez írt eredeti levelek. 17 levél.

2. Levelek Liszt köréből: Liszt Cosima levelei, Wittgenstein her-
cegné levelei. Cosima eredeti levelei leginkább Mihailovich Ödön-
höz, a Wittgenstein eredeti levelek legtöbbje Augusz Antalhoz
szólnak.

3. Terjedelme miatt is külön nagy feladat volna a Liszt által a
Zeneakadémia könyvtárának hagyományozott könyv és zeneműtárá-
nak publikálása. Ebből az anyagból az ősszel megjelent Liszt-
Museum katalógusa már feltünteti a muzeális értékű, azaz Liszt
kézirásával bejegyzéseivel ellátott műveket. Az egész anyagra
vonatkozó tájékoztatásul a számok szolgálnak:

Több mint 3000 zenemű köztük 279 mű a szerzők írott vagy
nyomtatott ajánlásával /kb. 218 gépelt iv csak a címjegy-
zék/

230 könyv, 72 mű az írók s.k. ajánlásával. /címjegyzéke
kb. 30 gépelt iv./

Megjegyzendő, hogy a Liszt-könyvtár egyházi jellegű anyagát
Liszt halála óta a ferencesek könyvtára őrizte /Ferenciek tere/
A szerzetes rend kiköltözésével ez az anyag az O.Sz.K.-ban jelenleg
hozzáférhetetlen. Így a Liszt-könyvtár anyagának publikációjával is
várni kellene abban a reményben amíg a teljes pesti részlege ke-
rülhet kinyomtatásra.

Mivel a legelső fontosságú az eredeti Liszt-dokumentumok kia-
dása, csak távolabbi feladat volna a fotokopiákban fennmaradt, de az
eredeti hollétét vagy meglétét már meg nem állapítható dokumentumok
számbavevése.

Legjobb tudomásom szerint ezek volnának a jövő feladatai,
amelyeknek megvalósításához sok munka és sok idő lesz szükséges.
A további teendőket Főszerkesztő ur nb. megítélésére bízva

Összinte tisztelettel köszönti kész hive

Dr Prahács Margit

II. Labanc u. 17 sz.

Ep. 1719/6

ZENEAKADÉMIA
LISZT MÚZEUM

Ep. 1719/6
2006.9.6.
41.

Akadémiai Kiadó
Művelődésügyi Minisztérium

Exp. 1719/6 fog 2 III.

Az eredeti nyelven már megjelent levelek sorában mántmaggábszámú anyag ^{uk} ~~ix/xix/xix/xix~~ különleges helyet foglalt el Lisztnek August Antalhoz intézett levelei, amelyek Csapó Vilmos kiadásában 1911-ben jelentek meg olyan módon, hogy az eredeti német vagy francia nyelven közölt leveleket fele példányszámban magyar cím és magyar szövegű bevezetés fele példányszámban német cím és német nyelvű bevezetés előzte meg. Utóbbival ~~xxapóxxix/xxix~~ kívánta ^{apó} a ~~kérdés~~ ^{kérdés} a külföld számára is hozzáférhetővé tenni.

Bár tudatában voltam annak, hogy Csapó kiadványa teljes egészében alapos reviziora szorul, a megszabott keretek között ezzel sem tehettem kivételt és így a 117 levél csak ~~xxxxxxkiadottxlevelexmódjára~~ mint már kiadott levél a szokott rövid utalással szerepel gyűjteményemben. A levelek nagy száma /117/ azonban ráirányította a figyelmet a következő tényekre, amelyek csak most váltak nemcsak itthon de külföldön is nyilvánvalóvá.

1. Az 1911-ben 60 évvel ezelőtt megjelent Csapó kiadvány, amely ~~maximál~~ ittor ~~sem~~kapnató is csak közkönyvtárakban található külföldön alig ismert)

2. Több neves recensorom ~~írt~~ ^{írt} ~~Kodály~~ ^{Kodály} ~~leadványát~~ ^{leadványát} fejezte ki csodálkozását hogy ezek az Augustushoz írt ~~Liszt~~ ^{Liszt} levelek nem teljes terjedelmükben kerültek be a gyűjteménybe. Olyan nagy szakemberek mint Kodály és Major, akik jól ismerték Csapó kiadványát, elsősorban a kiadvány teljesen új átdolgozását tartották szükségesnek, nemcsak azért mert a levelek közlésének pontossága is sok kívánni való hogy hátra, hanem mert a 222 oldalszámú kötethez mindössze 11/2 oldalas magyarázat tartozik tehát tudományos, sze a modern levélkiadványok igényeinek szempontjából nem jöhet számításba.

3. A levelek amelyekből megismerhetjük elsősorban Liszt Magyar kapcsolataira a legértékesebb anyagot tartalmazzák, számtalan példát szolgáltatnak Liszt s.k. írásban megnyilvánított magyar hitvallására még nálunk itthon sem kihasználtságuk fő oka hogy a levelek közül csak néhány jelent meg magyar fordításban/Hankiss:Liszt írásai tükrében/egyébként a német és francia nyelven nem olvasók számára ismeretlenek maradtak

Mindezekből levonhatjuk a következtetést, hogy a sapó kiadvénya sem itthon sem külföldön nem tölthette be azt a hivatást, amelyre értékes tartalmával hivatott lett volna, és elsőrendű fontosságú volna revidiált új kiadása.

Az új kiadás legfőbb feladata volna a levlek bőséges kommentálása? csakis egy ilyen kiadás tekinthető egy tudományos igényeknek megfelelő forrásműnek, amely a felszínre kerülő adatokat Liszt tollából merít szakszerűen kiértékelve ~~valóan~~ erről az oldalról gazdagítandó a nemzetközi Liszt irodalmat.

Az ilyen kiadásnak terjedelme a régít duplájára emelné. Már ezért is bajos lett volna ezt a nagy összefüggő anyagot az általam kommentált gyűjteménybe beleilleszteni s ezért jogosult egy külön kötetben való közlése. ~~Ezek közt a kiegészítője volna a "Briefe aus ungar. Saml." kiadványak s ezekkel együtt~~ Ez a kötet nemcsak utalásokkal hanem teljes egészében közölt és kommentált dokumentumokkal a Br. aus ungar. Saml. kiegészítő kötete s ezzel együtt Liszt magyarországi működésének még teljesebb képét nyújtana tárná a kutatók elé.

Magától értetődik hogy a sok esetben eddig alig ismert s még kikutatandó Liszt életére művészetére magyarországi működésére vonatkozó számtalan név,

Va leveldeben fylato

esemény, kommentálása nem szóva, az eredeti szövegek betűszerint való egybevetéséről a hibák kijavításáról és hiányok pótlásáról - inen nagy és hosszú időt igénylő munkát jelent

A kiadás módjára vonatkozóan a külföldi és itthoni érdekek összeegyeztetésére legmegfelelőbb volna Csapó bevezető német szövegét/"Előszó-Emlékeim"/ felhasználni mint ennek mint a német és francia levelek magyar fordítását a kiadvány végén hozni/a leveleket ugyanolyan számozással és esetleg csak tartalmuk szerint/ míg a német nyelvű magyarázatok a könnyebb kezelhetőség szempontjából az egyes levelek után következzenek. Név és helymutató természetesen elmaradhatatlan

Egy ilyen munkára

~~amelyre én nem vagyok~~ bár teljesen beleillik érdeklődési körömbe - csak akkor vállalkozhatom, ha ebben a munkában ~~betegségem~~ koromban már számítás nélkül nem hagyható akasályok nem gátolnak s nem volnék kényszerült egy olyan határidő betartására, amely esetleg egészségem rovására menne. Ezeknek a körülményeknek mérlegelése főszereplő urra bízom őszinte nagybecsüléssel mindig kész híve

egy bizonyos elgondolással melletti címet meghallgatni.

E nagy fontosságú dokumentumok mellett ~~azt is~~ volna még egyéb kiadandó is. Már régebben elkészítettem Liszt zeneakadémia Könyv és zeneműhagyatékának címjegyzékét. Ebből az anyagból a főiskolai Liszt Múzeum katalógusába /az ősszel megjelent/ katalógusába felvettem a muzeális értékű, műveket címeit, vagyis azokat amelyekben Liszt kézírásai ~~találhatók~~ ill. bejegyzései találhatók. Ezzel a legértékesebb rész nyilvánosságra került. Az egész Liszt könyv és kótahagyaték mindenesetre sok érdekes művet foglal magában de inkább abból a szempontból értékes, hogy **ZENEAKADÉMIA** ~~parabeli zeneművészet~~ kisebb ngyobb művelőire és arra, hogy ezek ~~közül~~ sokan milyen hódoló ajánlásokkal igyekeztek a ~~ter~~ ester figyelmét magukra irányítani. Azok a művek pedig, amelyek nyilvánvalóan nem mint tiszteletpéldányok, hanem mint Liszt saját beszerzése kerültek az anyagba, nagyon jellemzőek éppen Liszt zenei ízlésére előszeretete tére. s éppen ezért ismét a kimerithetetlen Liszt portré kiegészítésre szolgálhatnak.

Tájékoztatásul a számok beszélnek:

A zeneművek: 218 gépelt iven kb.

860 szerző több mint 3000 műve

A szerzőktől Lisztnek ajánlott /írott vagy nyomtatott/ művek 279.

Könyvek: *

30 gépelt iven

145 szerzőtől 230 mű

s.k. ajánlás a szerzőktől Lisztnek 72 mű.

* Megjegyzendő hogy a könyvtár csak egy része lehet az eredeti pesti Liszt könyvtárnak. Ugyanis Liszt halála után az egyházi jellegű könyvek a Ferencesek könyvtárába kerültek /Ferenciek tere/, amelyek a háború után a szerzetesrend kiköltözésével feloszlatták és valószínűleg mint ömlesztett anyagot szállították az O.Sz.K. pinéébe. Ezidő szerint tehát hozzáférhetetlen. a könyvtárba beosztott Liszt hagyaték is hozzáférhetetlen (s esetleg a feldolgozás során a könyvekben levő "Liszt Hagyaték" pecsétje alapján lesz kiemelhető.) főiskolai

Erre való tekintettel a könyvtár anyagának publikációjával is várni lehetne még abban a reményben hogy a művekben beült "Liszt Hagyaték" pecsétje alapján ezek a Liszt-könyvek is felszínre kerülnek s így a könyvtár teljes pesti anyaga kerül kinyomtatásra.

amelyek a könyvtárban vannak. A fentiekben említett művek a könyvtárban vannak. A fentiekben említett művek a könyvtárban vannak.